

Yugoslav Lawyers
Committee for Human Rights

American Bar Association Central and
East European Law Initiative

**FREEDOM OF THE PRESS AND
THE PUBLIC INFORMATION
LAW**

Published by:

Yugoslav Lawyers
Committee for Human Rights

E-mail: yulaw@eunet.yu

Website: members.tripod.com/~hrights

For the Publisher:

Biljana Kovačević-Vučo

Editors:

Prof. dr Stevan Lilić,
*Editor-in-Chief, »Human Rights«
Law Journal*

Biljana Kovačević-Vučo,
*President, Yugoslav Lawyers
Committee for Human Rights*
Brian Phillips,
Attorney Liaison ABA/CEELI
Aleksandar Lojpur,
Attorney Liaison ABA/CEELI

Layout: Slavoljub D.

Printed by: »Intergraf MM«

Number of copies: 600

Jugoslovenski komitet
pravnika za ljudska prava

Američko udruženje pravnika, Pravna
inicijativa za Srednju i Istočnu Evropu

**SLOBODA ŠTAMPE
I ZAKON O JAVNOM
INFORMISANJU**

Izdavač:

Jugoslovenski komitet
pravnika za ljudska prava

E-mail: yulaw@eunet.yu

Website: members.tripod.com/~hrights

Za Izdavača:

Biljana Kovačević-Vučo

Urednici:

Prof. dr Stevan Lilić
*Glavni i odgovorni urednik časopisa
»Ljudska prava«*

Biljana Kovačević-Vučo
*Predsednik, Jugoslovenski komitet
pravnika za ljudska prava*
Brajan Filips
Advokat-koordinator ABA/CEELI
Aleksandar Lojpur
Advokat-koordinator ABA/CEELI

Prelom: Slavoljub Drašer

Štampa: »Intergraf – M.M.«

Tiraž: 600

ISBN 86-83209-01-6

© Jugoslovenski komitet pravnika za ljudska prava
Beograd, 1998.

SLOBODA ŠTAMPE i ZAKON O JAVNOM INFORMISANJU

YUCOM
JUGOSLOVENSKI
KOMITET PRAVNIKA
ZA LJUDSKA PRAVA

ABA/CEELI
AMERIČKO UDRUŽENJE
PRAVNIKA PRAVNA INICIJATIVA
ZA SREDNJU I ISTOČNU EVROPU

Beograd
1998

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

070.13(082)

SLOBODA štampe i zakon o javnom informisanju / [urednici Stevan Lilić ... et al.] – Beograd : YUCOM – Jugoslovenski komitet pravnika za ljudska prava : ABBA/CEELI – Američko udruženje pravnika, Pravna inicijativa za Srednju i Istočnu Evropu, 1998 (Beograd : Intergraf MM). – 272 str. ; 21 cm.

Tiraž 600. – Beleške uz tekst.

ISBN 86-83209-01-6

32.019.5(497.11) (082)

659.2/.4(497.11) (082) 342.727(082)

- a) Слобода штампе – Зборници
- b) Информисање – Србија – Зборници
- c) Масовне комуникације – Слобода изражавања –
Правни аспект – Зборници

ID=70846988

Nota bene

Jugoslovenski komitet pravnika za ljudska prava (YuCom) i Američko udruženje pravnika – Pravna Inicijativa za Srednju i Istočnu Evropu (ABA/CEELI), u povodu 50 godina od usvajanja Univerzalne deklaracije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima, predstavljaju javnosti knjigu »Sloboda štampe i Zakon o javnom informisanju«.

Kako je navedeno u Deklaraciji: *Poštovanje prirodnog dostojanstva jed-nakih i neotuđivih prava svih članova ljudske zajednice jeste osnova slobode, pravde i mira u svetu. (...) Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, što obuhvata i pravo da ne bude uznemiravan zbog svog mišljenja, kao i pravo da traži, primi i širi obaveštenja i ideje bilo kojim sredstvima i bez obzira na granice.*

Urednici se zahvaljuju svima koji su svojim priložima doprineli da se ova knjiga nađe u rukama čitalaca.

Acknowledgement

The Yugoslav Lawyers Committee for Human Rights (YuCom) and the American Bar Association Central and East European Law Initiative (ABA/CEELI), on the occasion of the 50th Anniversary of the adoption of the Universal Declaration of Human Rights, present to the public this book on »Freedom of Expression and the Public Information Law«.

As stated in the Declaration: *Recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world. (...) Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.*

The editors gratefully thank all the contributors who have made this book possible.

»...Mogućnost slobodnog iskazivanja svog mišljenja nije samo pretpostavka normalizacije političkog života, nego i sredstvo za njeno ostvarenje. (...) Najvažniji oblik tog iskazivanja danas jeste nesumljivo štampa za koju je rečeno da predstavlja četvrtu vlast u državi i da u savremeno doba zamenjuje skupove svih gradana na agori ili forumu...«.

Mihailo Ilić

»Šta treba izmeniti u zakonu o štampi« (1938)

»Budući da je mišljenje naroda osnova naše vladavine, najpreči cilj treba da bude da se očuva to pravo; i ako bi na meni bilo da odlučim da li ćemo imati vladu bez novina ili novine bez vlade, ja ne bih ni sekunda oklevao da ovo drugo izaberem.«

Tomas Džeferson

Predsednik Sjedinjenih američkih država (1801–1809)

1787.

S A D R Ź A J

I. SLOBODA INFORMISANJA KAO FUNDAMENTALNO LJUDSKO PRAVO

SLOBODA JAVNOG INFORMISANJA I SLOBODA UDRUŽIVANJA KAO PRETPOSTAVKE DEMOKRATSKE PRAVNE DRŽAVE, <i>Stevan Lilić</i>	17
SLOBODA IZRAŽAVANJA U SAD – SVRHA, <i>Američko udruženje pravnika, pravna inicijativa za Srednju i Istočnu Evropu (ABA/CEELI)</i>	29

II. ZAKON O INFORMISANJU: TEKST I KONTEKST

ZAKON O JAVNOM INFORMISANJU REPUBLIKE SRBIJE (<i>Službeni glasnik Republike Srbije, br. 36/98</i>)	39
PRAVNA ANALIZA ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU REPUBLIKE SRBIJE, <i>Kurt A. Vimer, Elen P. Gudman i Erin Egan</i>	58
ZAKON GORI OD UREDBE, <i>Slobodan Vučetić</i>	71
O USTAVNOSTI ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU, <i>Slobodan Beljanski</i>	75
KAZNENO-PRAVNE ODREDBE NOVOG ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU, <i>Momčilo Grubač</i>	86
OPŠTA OCENA ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU, <i>Stanko Pihler</i>	101
SAOPŠTENJE DRUŠTVA SUDIJA SRBIJE	107

ANALIZA ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU REPUBLIKE SRBIJE, <i>Nezavisno udruženje novinara Srbije</i> (<i>Biljana Kovačević-Vučo, Ilija Popović</i>)	109
DEKLARACIJA VANREDNE SKUPŠTINE NUNS-a, <i>Nezavisno udruženje novinara Srbije (2. 11. 1998)</i>	113
MESEC DANA ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU SRBIJE: POLITIČKE I MORALNE POSLEDICE, <i>Miloš Vasić</i>	115
NAPAD NA NEZAVISNE MEDIJE U SRBIJI, <i>Pravna služba, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija</i> – <i>ANEM</i>	119
MEDIJI, DEMOKRATIJA, TRANZICIJA: POLAZNE OSNOVE ZA UREĐENJE MEDIJSKOG SISTEMA U SRBIJI, <i>Univerzitetski odbor za odbranu demokratije,</i> <i>Beograd</i>	159
JAVNO INFORMISANJE BEZ SUDSKE ZAŠTITE – GUSARSKI PREPAD U KIŠNOJ NOĆI, <i>Zoran Ivošević</i>	167
III. PRIMENA ZAKONA: SUĐENJE »EVROPLJANINU«	
ZAHTEV ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA	171
ZAPISNIK O USMENOM PRETRESU	173
REŠENJE O KAŽNJAVANJU	182
ŽALBA PROTIV REŠENJA	186
REŠENJE PO ŽALBI	193
OPSERVACIJE SA SUĐENJA ČASOPISU »EVROPLJANIN«, <i>Brajan Filips</i>	203
IV. USTAVNOST ZAKONA: NEKI PREDLOZI	
PREDLOG USTAVNOM SUDU SRBIJE ZA OCENU USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI UREDBE O POSEBNIM MERAMA U USLOVIMA PRETNJI ORUŽANIM NAPADIMA NATO PAKTA NAŠOJ ZEMLJI, <i>Advokatska komora Beograda</i>	211

PREDLOG SAVEZNOM USTAVNOM SUDU ZA OCENU
USTAVNOSTI POJEDINIH ODREDBI ZAKONA
O JAVNOM INFORMISANJU REPUBLIKE SRBIJE,
Preduzeće DeTe Press, advokat Aleksandar Lojpur 217

PREDLOG SAVEZNOM USTAVNOM SUDU
ZA OCENU USTAVNOSTI ZAKONA O JAVNOM
INFORMISANJU REPUBLIKE SRBIJE,
Jugoslovenski komitet pravnika za ljudska prava 227

V. DODATAK: ODABRANI PRAVNI DOKUMENTI

UREDBA O POSEBNIM MERAMA U USLOVIMA
PRETNJI ORUŽANIM NAPADIMA NATO PAKTA
NAŠOJ ZEMLJI
(Službeni glasnik Republike Srbije, br. 35/98) 237

REŠENJE MINISTARSTVA ZA INFORMISANJE
O PRIVREMENOJ ZABRANI RADA DNEVNOG LISTA
»DANAS« 240

SAVEZNI ZAKON O OSNOVAMA SISTEMA JAVNOG
INFORMISANJA *(Službeni list SFRJ, br. 84/90,
Službeni list SRJ, br. 24/94 i 28/96)* 243

ZAKON O JAVNOM INFORMISANJU REPUBLIKE
CRNE GORE *(Službeni list Republike Crne Gore, br. 3/98)* . 250

»...The possibility of free expression of one's opinion is not only the prerequisite for the normalization of political life, but also the means for it's realization (...) The most important form of such expression today, beyond any doubt, is the press which, it is said, represents the fourth power and which, in contemporary times, replaces assemblies on agoras and forums...«.

Mihailo Ilić

»What should be changed in the Press Law« (1938)

»The basis of our governments being the opinion of the people, the very first object should be to keep that right; and were it left to me to decide whether we should have a government without newspapers or newspapers without a government, I should not hesitate a moment to prefer the latter.«

Thomas Jefferson

President of the United States of America (1801-1809)

1787

TABLE OF CONTENTS¹

I. FREEDOM OF EXPRESSION AS A FUNDAMENTAL HUMAN RIGHT

FREEDOM OF PUBLIC INFORMATION AND FREEDOM OF ASSOCIATION AS PREREQUISITES FOR A DEMOCRATIC STATE AND THE RULE OF LAW,

Stevan Lilić 17

FREEDOM OF EXPRESSION – PURPOSES, *American Bar Association Central and East European Law Initiative* 29

II. THE INFORMATION LAW: TEXT AND CONTEXT

THE PUBLIC INFORMATION LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA (*Official Gazette of the Republic of Serbia, 36/98*) 39

LEGAL ANALYSIS OF THE PUBLIC INFORMATION LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA, *Kurt A. Wimmer, Ellen P. Goodman, and Erin Egan* 58

LAW WORSE THAN THE DECREE, *Slobodan Vučetić* 71

ON THE CONSTITUTIONALITY OF THE PUBLIC INFORMATION LAW, *Slobodan Beljanski* 75

CRIMINAL LAW PROVISIONS OF THE NEW PUBLIC INFORMATION LAW, *Momčilo Grubač* 86

---

¹ This Table of Contents is presented for informational purposes only. The texts are not reproduced in English.

GENERAL ASSESMENT OF THE PUBLIC INFORMATION LAW, <i>Stanko Pihler</i>	101
STATEMENT OF THE JUDGES' SOCIETY OF SERBIA	107
THE ANALYSIS OF THE PUBLIC INFORMATION LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA, <i>Independent Association of Journalists of Serbia, (Biljana Kovačević Vučo, Ilija Popović)</i>	109
DECLARATION OF THE INDEPENDENT ASSOCIATION OF JOURNALISTS OF SERBIA (November 2, 1998)	113
A MONTH OF THE INFORMATION LAW OF SERBIA: POLITICAL AND MORAL CONSEQUENCES, <i>Miloš Vasić</i>	115
ATTACK ON THE INDEPENDENT MEDIA IN SERBIA, <i>Legal Service, Association of Independent Electronic Media – ANEM</i>	119
MEDIA, DEMOCRACY AND TRANSITIONS: INITIAL STEPS FOR REGULATING THE MEDIA SYSTEM IN SERBIA, <i>University Committee for the Defence of Democracy, Belgrade</i>	159
PUBLIC INFORMATION WITHOUT JUDICIAL PROTECTION – A PIRATE'S CRACKDOWN DURING A RAINY NIGHT, <i>Zoran Ivošević</i>	167
III. IMPLEMENTING THE LAW: THE »EVROPLJANIN« TRIAL	
REQUEST FOR INITIATION OF MISDEMEANOR PROCEEDING	171
MINUTES FROM THE PUBLIC HEARING	173
DECISION	186
APPEAL	193
DECISION ON APPEAL	203
OBSERVATIONS OF »EVROPLJANIN« TRIAL, <i>Brian Phillips</i>	203

IV. RAISING CONSTITUTIONAL ISSUES: SOME PROPOSALS

PROPOSAL TO THE CONSTITUTIONAL COURT OF SERBIA FOR ASSESSMENT OF THE CONSTITUTIONALITY OF THE DECREE ON SPECIAL MEASURES IN THE CIRCUMSTANCES OF NATO'S THREATS OF ARMED ATTACK AGAINST OUR COUNTRY, *Belgrade Bar Association* 211

PROPOSAL TO THE FEDERAL CONSTITUTIONAL COURT FOR ASSESSMENT OF THE CONSTITUTIONALITY OF CERTAIN PROVISIONS OF THE PUBLIC INFORMATION LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA, *De Te Press, Attorney Aleksandar Lojpur* 217

PROPOSAL TO THE FEDERAL CONSTITUTIONAL COURT FOR ASSESSMENT OF THE CONSTITUTIONALITY OF THE PUBLIC INFORMATION LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA, *Yugoslav Lawyers Committee for Human Rights* 227

V. APPENDIX: SELECTED LEGAL DOCUMENTS

DECREE ON SPECIAL MEASURES IN THE CIRCUMSTANCES OF NATO'S THREATS OF ARMED ATTACK AGAINST OUR COUNTRY 237

DECISION OF THE MINISTRY OF INFORMATION TEMPORARILY BANNING THE DAILY NEWSPAPER »DANAS« 240

FEDERAL LAW ON PRINCIPLES OF THE SYSTEM OF PUBLIC INFORMATION 243

PUBLIC INFORMATION LAW OF MONTE NEGRO ... 250

*Sloboda informisanja
kao fundamentalno
ljudsko pravo*